

29/01/2016

Vulnerabilitat de les zones urbanes ubicades dins la coberta forestal davant els incendis

Recentment, la revista *Scripta Nova* ha publicat un article que aporta un marc de referència teòric sobre la vulnerabilitat, pel que fa als incendis forestals, d'aquelles zones urbanes que se situen dins de la coberta forestal. Aquestes àrees, en el context dels incendis forestals, són anomenades també d'interfase urbana forestal (IUF).

En el treball es fa una diagnosi contextual d'aquesta problemàtica al voltant de quatre eixos temàtics: els canvis en els usos i cobertes del sòl i la teoria de la transició forestal, el valor del paisatge, la dispersió urbana i la legislació actual.

Autor: iStockphoto/Nisangha.

Els canvis en els usos i cobertes del sòl ocorreguts a partir de segona meitat del segle XX, derivats de la crisi de les activitats tradicionals i acompanyats d'un nou ús del territori, han suposat també un canvi en l'afectació dels incendis forestals. El mosaic agroforestal que

havia dominat els paisatges de la conca mediterrània i la intensa relació productiva entre els seus habitants i el medi s'ha anat transformant en un paisatge polaritzat en dos extrems: d'una banda l'extensa zona urbana i/o d'interfase on viu la població i, de l'altra, els espais naturals, configurats majoritàriament per boscos, sovint delimitats per diferents figures de protecció, els quals exerceixen funcions d'oci i conservació.

La principal aportació d'aquest article és l'enfocament del valor del paisatge en la vulnerabilitat de les IUF, en un doble sentit: 1) històric, els canvis en els usos i cobertes del sòl aporten informació sobre l'estructura actual del territori, el qual s'ha convertit en més vulnerable, tant per l'acumulació de combustible, com per la ubicació d'habitatges i persones no adaptades en un entorn forestal; 2) estètic, relacionat amb el paisatge idealitzat que percep la població que viu en la interfase urbana forestal sense assumir els riscos que suposa viure en entorns d'aquestes característiques. El paisatge com a pol d'atracció de noves residències pel valor natural o la consideració estètica del paisatge que intensifica les relacions entre una societat poc adaptada i una "naturalesa" en profunda transformació.

Figura 1: Canvis en el paisatge 1945-2013. Font: Elaboració pròpia a partir de ortofotos de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

És a partir de l'anàlisi de l'evolució de les dinàmiques del paisatge, és a dir, de l'anàlisi dels canvis en els usos i cobertes del sòl, que és possible entendre l'estat actual del territori, i així posar en valor el patrimoni heretat. La visualització i la difusió d'aquests canvis pot ser una bona eina de sensibilització social. Això pot aproximar la societat cap a una dimensió més completa del paisatge, més enllà de l'associació del concepte estètic a les funcions lúdiques i ecològiques ja reconegudes dels entorns agroforestals.

L'article conclou que, si s'aconsegueix que al valor estètic del paisatge s'incorpori el coneixement de l'herència del passat rural, serà possible incidir en la percepció del risc d'una societat no adaptada al medi que habita. La introducció a les escoles d'activitats relacionades amb la història local i la implicació de l'administració local en la difusió del patrimoni natural i cultural, són algunes de les accions que ajudarien a la sensibilització de la població. En definitiva, cal entendre el passat per assumir els reptes del futur i ser capaços de trobar l'equilibri entre els valors estètics i els valors històrics. Les autores es pregunten si serà possible parlar d'una nova generació d'incendis on la cultura del risc sigui assumida per una població que passi de considerar el paisatge idealitzat, a considerar-lo com a un conjunt de valors naturals, estètics, històrics, productius i socials.

Anna Badia
Natalia Valldeperas

Departament de Geografia

Anna.Badia@uab.cat, Natalia.Valldeperas@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)